

BREMERBANKNOTAT FEBRUAR 2012

ACTA

ACTA-aftalen har været under heftig mediedebat de seneste uger. Modstanderne mener, at aftalen medfører en underminering af ytringsfriheden på nettet og beskyttelsen af personlige oplysninger. Fortalerne er typisk personer og firmaer, der sælger produkter, som oplever, at deres forretning bliver truet af ulovlige kopier, herunder kunstnere, journalister og tekstforfattere.

Grundet forskellige udmeldinger om aftalens indhold, har der været en del forvirring omkring, hvad der er op og ned i denne debat. Her opridses ACTA-aftalen i korte træk, og der tegnes et billede af tilhængere og modstandere.

ACTA aftalens indhold

ACTA (Anti-Counterfeiting Trade Agreement) er en handelsaftale mellem EU-landene, USA og en række andre lande, der som sit overordnede mål har at bekæmpe salget af ulovlige kopivarer. Det gælder fysiske varer som tasker, ure og medicin, men også digitale kopier af f.eks. film, musik og software. Aftalen er rettet mod organiseret overtrædelse af loven - personer eller grupper, der forsøger at lave en forretning ud af spredningen af ulovligt kopieret materiale¹.

Forvirring i debatten

Forhandlingerne om ACTA foregik i lang tid i fortrolighed², men under overskriften "Transparency of ACTA negotiations (Anti-Counterfeiting Trade Agreement)" har EU-Kommissionen nu offentliggjort forhandlingsforløbet fra juni 2008 til den endelige aftale i november 2010³.

¹ <http://www.dr.dk/Nyheder/Politik/2012/02/10/172257.htm>

² <http://www.euo.dk/spsv/off/alle/ACTA/?print=1>

³ Se Kommissionens handlingsforløb her:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/12/99&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Tvivlen om hvad aftalen reelt indeholder, har mundet ud i en heftig diskussion med misforståelser og formodninger om dens konkrete indhold. Debatten er speciel, da nettet er allemandseje og dermed berører enhver borger. Men om ACTA reelt vil skabe ændringer for den enkelte er stadig uvist.

Kritikerne

ACTA-aftalen har fået voldsom kritik. I Danmark har foreningen Stop ACTA bl.a. en hjemmeside, der skal samle modstanderne⁴, ligesom blandt andre VU⁵, Liberal Alliance⁶, RU og Enhedslisten⁷ også er imod aftalen.

ACTA bliver kritiseret for at være formuleret for upræcist og for ikke at gøre det gennemskueligt, hvilke konsekvenser den vil få. Det påpeges, at reglerne for lukning af netadgang for mistænkte overtrædere, hvad enten de er bevist skyldige eller ej, er for ukonkrete. Aftalen bliver også kritiseret for, at ophavsmænd og internetudbydere nu kan blive tvunget til at fungere som en slags net-politi i jagten på folk, der overtræder ophavsretten⁸. Når det gælder fysiske varer, peger nogle NGO'er, heriblandt Læger uden Grænser og Afrika-Kontakt, på, at aftalen måske vil begrænse udviklingslandes mulighed for at lave billig kopimedicin, der ellers kan være det eneste, en fattig befolkning har råd til⁹.

Blandt modstanderne er EU-parlamentariker Søren Søndergaard. Han mener, at aftalen giver private internetudbydere vidtgående beføjelser til at blokere eller lukke sites og overvåge brugerne. Dette kan resultere i problematiske indgreb i informations- og ytringsfriheden på internettet. Derudover påpeger han problematikken i videregivelse af personoplysninger direkte til virksomheder, hvis der er mistanke om en copyright-krænkelse. Aftalen giver rettighedshaverne vidtgående muligheder for, at kunne sagsøge mistænkte, uden nogen former for modforholdsregler, der kan beskytte de retsforfulgte. Det kan f.eks. være bloggere, som i kritisk øjemed gengiver reklamemateriale fra store firmaer, eller brugere af sociale medier der linker til artikler.

⁴ <http://stopacta.nu/>

⁵ <http://vu.dk/2012/02/venstres-ungdom-er-imod-acta/>

⁶ <http://liberalalliance.dk/presse/pressemeddelelser/liberal-alliance-siger-klart-nej-til-acta>

⁷ <http://enhedslisten.dk/artikel/el-kalder-minister-i-samr%C3%A5d-om-acta-67742>

⁸ <http://www.dr.dk/Nyheder/Politik/2012/01/30/114111.htm>

⁹ <http://www.information.dk/293241>

”Konsekvensen af ACTA er i værste fald, at regeringer - demokratiske eller ej - tildeler private virksomheder ret til at lege copyright-politi med beføjelser til at lukke sites alene på baggrund af mistanke og anklager. Det gælder f.eks. sites, som har medvirket til at starte det arabiske forår i lande som Tunesien og Egypten”, siger Søren Søndergaard¹⁰.

Hvis man eksempelvis, bevidst eller ubevidst, linker til ulovligt kopieret materiale, kan man risikere at komme i ophavsretshavernes søgelys. Det er dog ikke voldsomt anderledes end i dag, hvor ejerne af eksempelvis musik eller film også forsøger at finde overtrædere og melde dem til myndighederne.

Søren Søndergaard er langt fra den eneste kritiker af ACTA-aftalen. Dansk Energi, Forbrugerrådet og Telekommunikationsindustrien i Danmark er nogle af de mange ACTA- skeptikerne. De påpeger bl.a., at ACTA beskytter forældede forretningsmodeller i stedet for at udnytte fremtidens digitale univers. Ligeledes kritiserer de ACTA for at fremme retsbeskyttelsen af multinationale musik – og filmselskaber, hvorimod fokus på beskyttelsen af den enkelte internetbruger synes nedprioriteret¹¹.

Fortalere for aftalen

Tilhængerne mener, at en fælles regulering af ophavsret og copyright er strengt nødvendig. Aftalen kan nemlig gøre det nemmere for ophavsretsmænd - fra musikere og designere til medicinalfirmaer og tøjproducenter - at beskytte deres produkt og stoppe ulovlig kopiering og salg.

Mange påpeger, at ideer, design, innovation og kreativitet vil være en utrolig vigtig del af fremtidens forretning, og det er centralt at kunne beskytte sin ret til selv at bestemme, hvornår og hvordan man ønsker at udnytte sine ideer til at forsøge at tjene penge. Fortalere er primært personer og firmaer, der håber, at en aftale som ACTA vil kunne beskytte og måske fremme deres forretning.

Handelsminister Pia Olsen Dyhr (SF) er en af fortalere for ACTA:

¹⁰ Læs mere om Søren Søndergaards kritik punkter af ACTA:

<http://www.dr.dk/Nyheder/Politik/2012/01/30/114111.htm>

¹¹http://www.danskenergi.dk/~media/Hoeringssvar/2012/Dansk_Energi_Forbrugerradet_Telekommunikationsindustrien_i_Danmark_ACTA_hoering17022012.ashx.

"Aftalen handler om at sikre mere effektiv beskyttelse og håndhævelse af immaterielle rettigheder som varemærker, patenter og ophavsret (...) Hvis for eksempel en dansk virksomhed oplever, at dens varemærke anvendes ulovligt i lande udenfor EU, så vil ACTA gøre det lettere for virksomheden at få håndhævet sin rettighed," siger Pia Olsen Dyhr.

Til den omfattende kritik af ACTA fastslår den danske handelsminister, at ACTA ikke medfører regler, der begrænser borgernes adgang til internettet, eller at love i EU eller Danmark skal ændres¹².

Status på situationen

Debatten om ACTA raser for tiden over hele Europa. Specielt i Polen har protester mod underskrivelsen af aftalen ført til demonstrationer i de større byer, hvor op mod 10.000 demonstranter har fyldt gaderne. Demonstrationerne har medført en udsættelse af underskrivelsen af aftalen¹³. I København demonstreres der mod ACTA den 25. februar. Indtil videre har over 8.000 Facebook-brugere givet tilsagn om, at de vil deltage i demonstration¹⁴. Derudover afholder avisen Information i samarbejde med DR P1/ Harddisken en høring om ACTA d. 27. februar¹⁵.

30 lande globalt har allerede underskrevet aftalen, men ACTA kan først træde i kraft efter EU-Parlamentets samtykke. Parlamentet skal efter planen stemme om aftalen i juni 2012¹⁶, men flere EU-parlamentarikere har været ude og sige, at det er urealistisk at nå denne tidsplan¹⁷. Det ser ud til at holde stik. Den 22. februar valgte Kommissionen nemlig at annoncere i en pressemeddelelse, at ACTA skal prøves ved EU-Domstolen for at finde endeligt ud af, om aftalen er i karambolage med EU's fundamentale rettigheder:

"We are planning to ask Europe's highest court to assess whether ACTA is incompatible - in any way - with the EU's fundamental rights and freedoms, such as

¹² Læs den fulde tekst af Pia Olsen Dyhr: <http://www.dr.dk/Nyheder/Politik/2012/02/10/150441.htm>

¹³ <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-16735219>

¹⁴ <http://www.dr.dk/harddisken/blog/2012/02/09/fa-styr-pa-din-acta-forvirring/>

¹⁵ <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-16735219>

¹⁶ Se EU-Parlamentets hjemmeside:

<http://www.europarl.europa.eu/news/da/headlines/content/20120220STO38574/html/ACTA-aftalen-sp%C3%B8rgsm%C3%A5l-og-svar>

¹⁷ <http://www.information.dk/293425>

freedom of expression and information or data protection and the right to property in case of intellectual property,” siger EU's handelskommissær Karel De Gucht¹⁸.

De Gucht skriver videre, at det er et nødvendigt skridt for at få taget en beslutning, der hviler på fakta og ikke misinformation og rygter.

¹⁸ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=778>